

Kiran Millwood Hargraveová

Knížka, kterou si zamilujete.
JACQUELINE WILSONOVÁ

LEILA
A
MODRÁ
LIŠKA

Ilustroval Tom de Freston

LEILA
A
MODRÁ
LIŠKA

Kiran Millwood Hargraveová

LEILA
A
MODRÁ
LIŠKA

*Ilustroval
Tom de Freston*

slovar

*S nejpřímějším obdivem k naší designérce Alison Padleyové,
„třetí autorce“ této knihy, která naše slova dostává na stránky - K & T*

Text © Kiran Millwood Hargrave, 2022

Illustrations © Tom de Freston, 2022

Translation © Anežka Mann, 2023

Czech edition © Nakladatelství Slovart, s. r. o., 2023

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí být reprodukována v knižní, elektronické ani jiné podobě, ukládána do databází či rozmnožována bez předchozího písemného souhlasu vydavatele.

Leila a modrá liška

Z anglického originálu *Leila and the Blue Fox*, vydaného v roce 2022 nakladatelstvím Hodder & Stoughton Limited, přeložila Anežka Mann

Redigovala Iveta Poláčková

Korektury Jana Kunová

Odpovědná redaktorka Kateřina Eliášová

Sazba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tisk FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Vydalo Nakladatelství Slovart, s. r. o., v roce 2023

Vydání první

ISBN 978-80-276-0682-5

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

www.slovart.cz

*Dětem, které musely opustit své domovy
a vytvořit si nové - doufáme, že se všechny cítíte
vítané a milované.*

A našim synovcům a neteřím, které tak zbožňujeme:

Tilly, Fredovi, Leovi, Emily, Pippě, Isle,

Tedovi, Albie a Lily.

INSPIROVÁNO SKUTEČNÝM PŘÍBĚHEM
POLÁRNÍ LIŠKY ANNY, KTERÁ
PŘEŠLA CELÝ SVĚTADÍL.

„VŠICHNI jsme propojeni, navzdory hranicím...

Navzdory zdem, které stavíte.

Protože příběhy jsou superhrdinové, abyste věděli,

a dokážou procházet vašimi zdmi.

- *Elif Şafaková, spisovatelka*

Inuité jí říkají *tiriganiarjuk*, malá bílá, ačkoli je ve skutečnosti tmavá, šedomodrá jako ten nejsilnější led, jako skály, mezi kterými neúnavně pátrá po něčem k snědku. Vědci jí říkají Miso, protože je to líbezná a přitom výrazné jméno a oni si myslí, že má líbezný a výrazný obličej. My jí říkáme liška, takhle ji označujeme v českém jazyce, ale ona není jenom liška nebo *tiriganiarjuk* nebo Miso.

Tvoří ji packy hustě porostlé srstí, aby se mohly pohybovat po té nejchladnější zemi. Nastražené uši, které se pokoušejí zachytit pohyb tresky proplovající pod vrstvou ledu a sněhu. Rovnováha, když šplhá na ty nejstrmější útesy a pátrá po hnízdech s vejci a ptáčaty. Štěkot a kňučení a zuby a břicho sevřené věčným hladem. Spousta potřeb, které nedokáže pojmenovat, ale přesto je následuje jako střelka směřující k vlastnímu severu. Tvoří ji všechno tohle a mnohem víc a ona je jenom sama sebou.

JEDNA

Dívej se jim do očí, ale nezírej, moc nemrkej, usmívej se, ale neceň přitom zuby, směj se jenom očima, ale nemhuř je přitom.

Leila si v duchu opakuje Moniny instrukce, které slyšela tolikrát, že jí v uších neustále duní rytmus těch slov a lehká panika v hlase, kterou její starší sestřenice nechtěla za žádnou cenu projevit. Ale obličej v zrcadle nedělá, co mu nařídila. Vypadá vyčerpaně a žena, která stojí u vedlejšího umyvadla, na ni nepokrytě civí a mydlí si ruce mnohem déle, než by bylo nutné.

Letištní mýdlo voní příliš sladce a v kombinaci s chemickým pachem toalet působí, že se Leile svírá žaludek. Měla sníst ten banán, který jí Mona vnutila na cestu. Na zádech má těžký batoh a skrz látku se jí do beder zarývá něco ostrého.

Poté, co prošla bezpečnostní kontrolou, do něj všechno jen tak halabala naházela, protože nechtěla, aby na ni její doprovod musel čekat, a taky jí vadilo, jak se na ni dívali ostatní cestující. Už tak jí bylo jasné, že vyčnívá. Žádné jiné dítě necestovalo samo. Žádná jiná holka neměla černé vlasy a snědou kůži. Nikoho jiného sestřenice nenabádala, jak se chovat při hraniční kontrole.

Leila vzdá snahu ovládnout svůj obličej a srovná si popruhy batohu.

Dívej se jim do očí. Nezírej.

Namydlená paní by se mohla řídit Moninou radou. Leila se otočí a začne na ni taky civět. Žena zrudne, bílé tváře se zbarví do růžova, a než se stačí ohradit, vyjde Leila z toalet a připadá si rázem o malinko vyšší.

Ten pocit jí nevydrží ani několik kroků. Leila vrazí přímo do svého doprovodu a tím nárazem uvolní do vzduchu oblak sladkého parfému.

„Jejdanánku,“ vypískne žena, která je opálená, štíhlá a blondátá a jmenuje se Fiona. Fiona má na sobě sukni tak těsnou, že při chůzi vráží koleny do sebe, a boty na podpatku, které na lesklých podlahách letištních chodeb hlasitě klapou, a zjevně si myslí, že mluvit s někým, komu je dvanáct, jako by mu bylo šest, je úplně normální. „Všechno v pořádku? Umyla sis ruce?“

Leila se rozhodne její otázku přejít mlčením. Fionin úsměv ochabne. „Tak dobrá.“ Poplácá Leilu po hlavě. „Připravená? Tudy.“

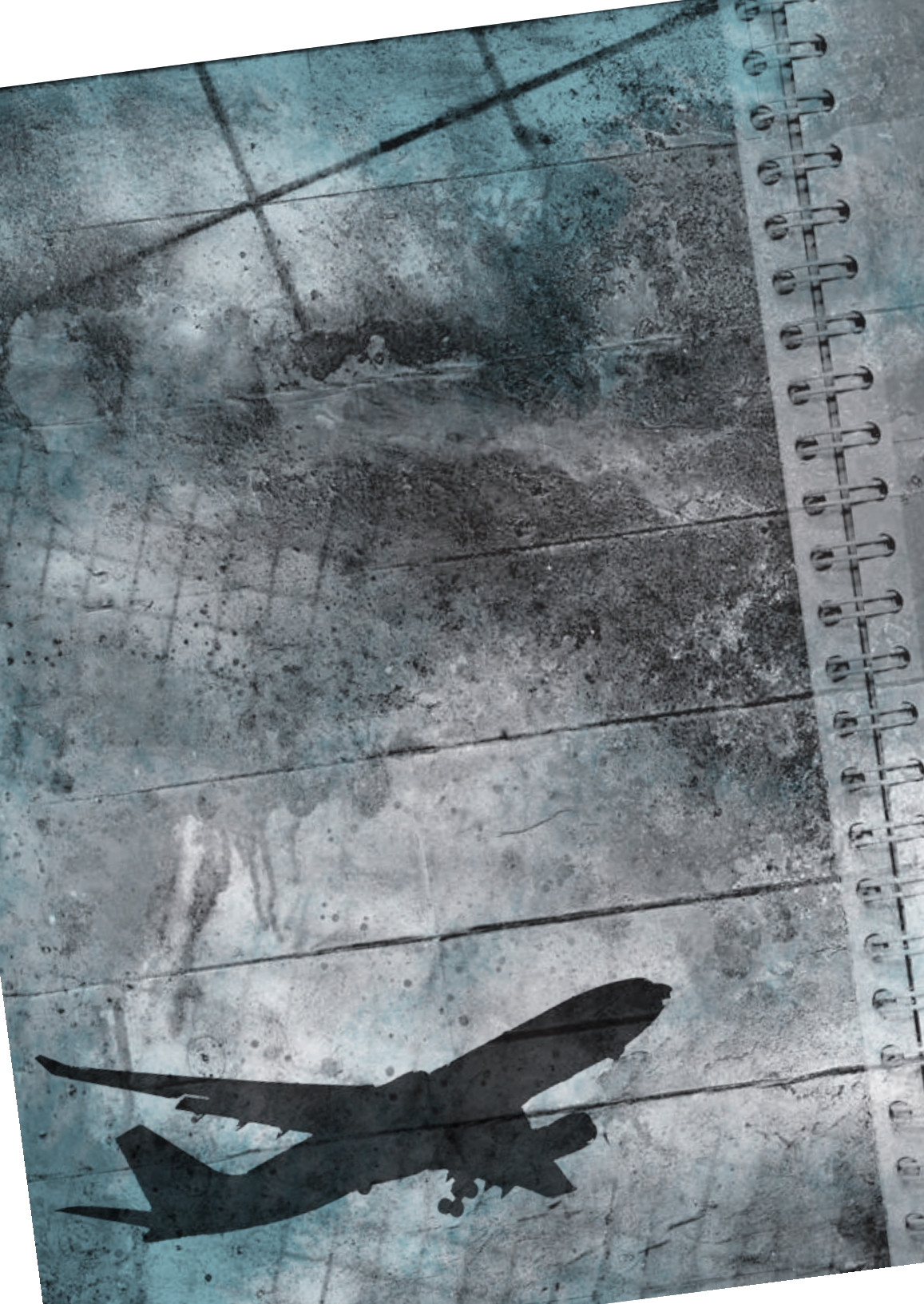
Leila se pokouší spolknout knedlík, který se jí udělal v krku při pohledu na cedule popsané nerozluštitelnou norštinou, pod kterou kurzivou stojí *Hraniční kontrola*. Fiona ji provede kolem krátkých front pod cedulemi *Domáci lety*, *Mezinárodní lety* a *Schengen* k úzké části přilepené těsně ke zdi. Pod cedulí s nápisem

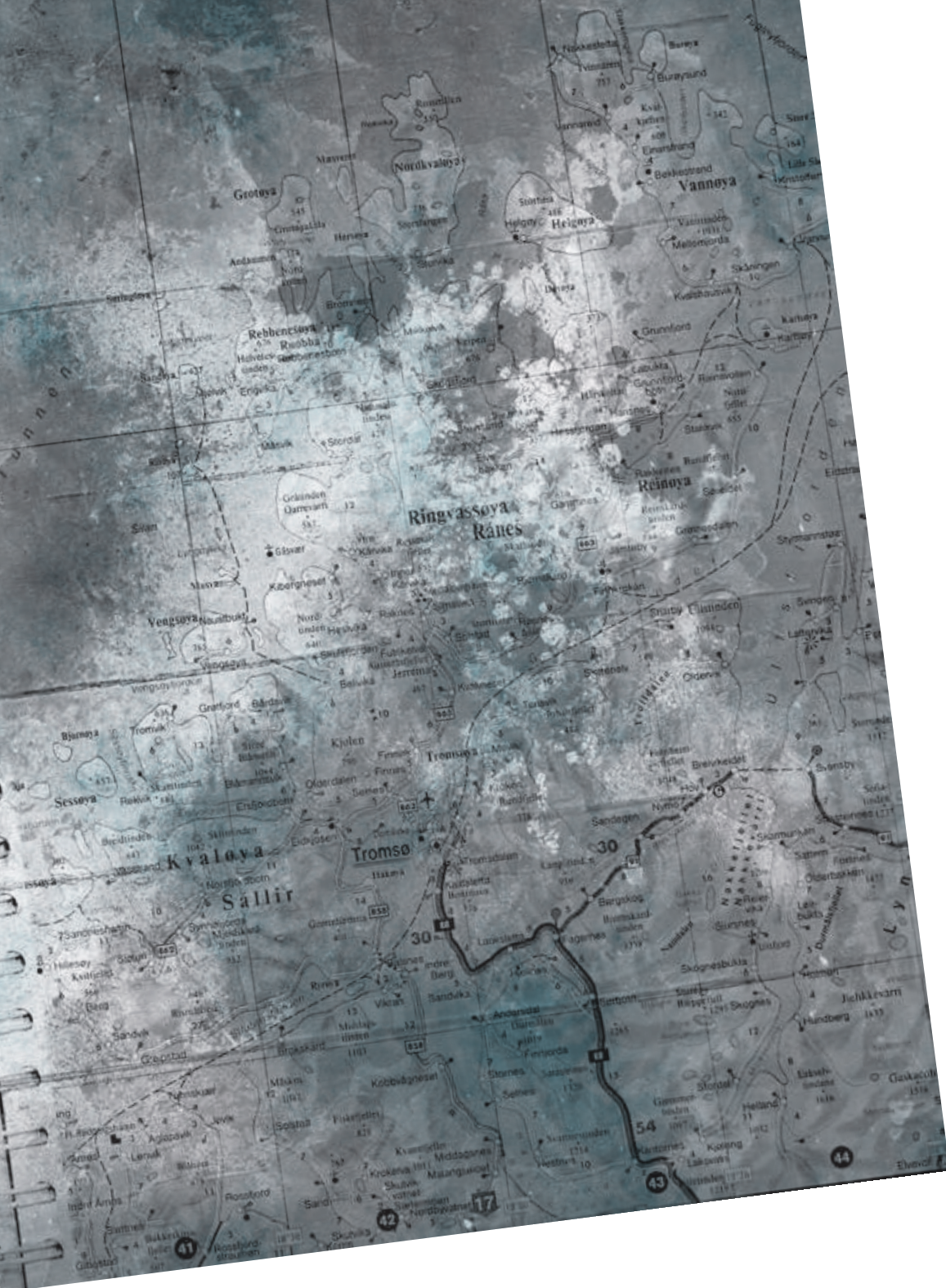
Ostatní

sedí muž s unaveným pohledem. Leilu tohle slovo ani v nejmenším nepřekvapí: takhle si připadá od okamžiku, kdy opustila tetin řadový domek v Croydonu.

Přistoupí k němu, k poslední překážce na téhle cestě, kterou plánovaly celé měsíce. Tenhle muž není zrovna působivý klíčník.

Dívej se jim do očí, ale nezírej. Moc nemrkej.

Přepážka je vyšší než Leila. Vidí akorát mužovo čelo v místě, kde přechází v prošedivělé vlasy. Předkloní se a napřáhne k ní ruku. Leila potlačí absurdní touhu mu s ní potřást.

„Cestovní pas,“ pobídne ji Fiona a usměje se na celníka tak, že přitom ukáže všechny bílé zuby. Leila v duchu zakleje, jako by před sebou viděla Monu, jak protáčí oči v sloup. *Měj připravený pas*, řekla jí. To proto šla přece Leila na toalety, aby se párkrát zhluboka nadechla, nacvičila si správný výraz a připravila si pas, aby ho měla ihned po ruce, až bude třeba. Ale rozhodila ji ta zírající paní a ona teď cítí, jak se jí potí dlaně, když ze zad shazuje batoh a noří se do něj.

Nedopatřením rozmáčkne banán, který během dlouhého pobytu v jejím batohu změkl na kaši. Cítí, jak ho rozmazává po vnitřku batohu, po knize, po telefonu, po Moniných sluchátkách, a začíná panikařit, pokouší se vybavit si, kdy měla pas naposledy v ruce. Nenechala ho snad na tom černém plastovém tácu, když jí přísně vyhlízející muž prohledával věci při bezpečnostní kontrole?

„Jejdanánku,“ zasměje se Fiona a vytasí se s malou modrou knížečkou. „Zapomněla jsem, žes mi ho dala!“

Když ho podává úředníkovi za přepážkou, Leila přemáhá slzy. *Všechno je v pořádku*, utěšuje svoje divoce tlukoucí srdce. Skloní se, aby zavřela batoh, rychle si z tváře setře slzy a cítí, jak jí na kůži zůstala lepivá banánová kaše. Než ji stačí otřít, Fiona ji jemně odstrčí několik kroků dozadu, aby muž mohl porovnat její tvář s fotografií v pase.

Dívej se jim do očí, ale nezírej, moc nemrkej. Jenomže ona teď mrká jako o život, aby zahнала dotěrné slzy. Když se na ni celník podívá, zaryje nehty hluboko do dlaní. Cítí, jak se jí v krku dělá knedlík a znemožňuje jí volně dýchat. Příčí se jí to, tohle všechno. Příčilo se jí loučení s Monou a tetou na letišti, let, ten vyprahlý umělý vzduch a Fiona, příliš usměvavá a příliš tichá. Příčil se jí muž, který jí prohledával batoh, zírající žena, banán a celník, který na ni civěl, jako by...

Ale on teď shlíží na její pas. Naučeným pohybem se natáhne pro razítko, dolů a nahoru, následuje uspokojujivé cvaknutí, a teď jí pas vrátí, nepodává ho Fioně, ale jí.

„Vítejte v Tromsø,“ pronese kolébavým, znuđeným hlasem.

Vezme si od něj pas. Bylo to snadné, už je po všem. Po tom, z čeho měly s Monou největší strach. Po tom, o čem se jí zdávaly ošklivé sny plné bílých pokojů a stolů přišroubovaných k podlaze. Hotovo. Leila si z tváře rukávem setře banán. Hlava se jí úlevně zatočí, když následuje Fionu k pásu, na kterém už krouží zavazadla z jejího letu.

„Všechno v pořádku?“ zeptá se Fiona. Leila začíná mít pocit, že by to mohla být pravda.

Pomalou vydechne. Je vyčerpávající muset se v jednom kuse obrňovat proti pohledům, proti příležitostně utroušeným poznámkám. Dokonce i ve škole, kde bylo víc holek z Blízkeho východu, dokonce i další Syřanky. Díky tomu jí okamžiky jako tenhle, kdy se od ní odvrátil úředník na hraniční kontrole, přinášely

hlubokou úlevu. Pokud nemůže být neviditelná, přeje si alespoň nijak nevyčnít.

Její zavazadlo, omlácený kufr, který si půjčila od tety, od své ammy, přijede převržený na bok. Leila potlačí úsměv při pohledu na to, jak Fiona ve své uzounké sukni zavravorá pod jeho vahou, když ho převrací na rozvrzaná kolečka.

„Budeš potřebovat bundu,“ řekne Fiona. „Norské léto je o něco méně teplé, než na co jsi zvyklá.“

Leila usoudí, že tím myslí ve srovnání s Anglií, což ji příliš neuklidňuje. Z předchozího domova si skoro nic nepamatuje a Mona o tom nikdy nechce mluvit. Amma občas vypráví o tržištích tetelících se v nesnesitelném vedru, stáncích naložených ovocem, jehož názvy zná jen v arabštině, o jejich bytě s klimatizací v každé místnosti a ručně tkaných kobercích, které tam musely nechat. O Basbousovi, kocourovi, kvůli němuž s mámou ještě čas od času pláčou, jehož nechaly v péči sousedky, která už nemá pravidelné dodávky elektřiny ani teplé vody. Všechny tyhle vzpomínky jí připomínají sny, v okamžiku, kdy o nich začne mluvit nahlas, blednou.

„Bunda!“ řekne Fiona. „Obleč si ji!“

Leila uvolní pásek obepínající kufr a rozepne přední díl. Mona ho zabalila s dokonalou pečlivostí, myslela na všechno, dokonce jí bundu stočila tak, že kapuce zůstala navrchu, takže ji Leila může rovnou vytáhnout a sledovat, jak se rozvíjí jako prapor. Navlékne se do tmavě fialové bundy a okamžitě si připadá méně nápadná. Podělila ji po Moně, pochopitelně, ale to znamená, že je skoro

jako nová, kromě díry v levé kapse, kterou Leila tu a tam znovu protrhne, když je obzvlášť nervózní.

Teď kapsu zkontroluje: Mona ji znovu pevně zašila. Určitě je ta poslední sedmnáctiletá holka na světě, co se učí šít. Leiliny prsty zavadí o celofán a ona se pro sebe usměje. Mona do kapsy ukryla celou hrst karamelových bonbonů Werther's Original, jejich zlaté obaly jí i na omak připomínají malý poklad. Jako by jí Mona stiskla ruku a do ucha pošeptala: *To dáš.*

„Tak pojď!“ vykvikne Fiona trochu moc nadšeně. „Už jsme skoro tam!“

Vypadá vyčerpaně a Leile je jasné, že by se jí ráda co nejdříve zbavila. Leila za sebou táhne kufr na skřípajících kolečkách a teprve, když dorazí k poslední sérii posuvných dveří, si dovolí pomyslet na hlavní příčinu svého sevřeného žaludku. Za těmhle dveřmi totiž stojí důvod, proč vyplnila dvanáctistránkovou žádost o vízum, proč si trénovala výraz v obličeji, proč se vydala na tuhle cestu, příčina všech těchto potíží. Za těmhle dveřmi je máma.

Leila se kousne do rtu a následuje Fionu přes prosklenou příletovou halu. Srdce jako by jí vylétlo z hrudi a teď jí divoce buší někde v uších. Je jí horko, potí se jí dlaně a až příliš pozdě jí hlavou probleskne myšlenka, jestli si neměla natrénovat výraz i pro tuhle část cesty. Očima přelétne neznámý dav. Všichni jsou bílí a vysocí.

Máma mezi nimi není.

Leila se zastaví, ale Fiona řekne „Tak jsme tu“ a doklope k bílé ženě v zelené péřové bundě, která drží ceduli, na níž je rukou napsáno